

de (PAGUS) MANLIANUS.

Descartem parònims que discrepen per la vocal, com MELLIVS o AEMILIUS, d'on vénen els de lloc occitans com *Meillan* i les seves variants gràfiques (Gers, Lot-et-Gar, Landes, B.Pyr. etc.: Polge, *Rev.Int.On.* XVIII, 204). I en particular, atenció a separar-lo del *Meià* de la Conca, i dels *Maians* i *Maianells* de l'extrem NO. garrotxenc, que vénen de MEDIUS i estudiarem en notes a part.

MAIALS

Poble a l'extrem Sud del Segrià, a la ratlla dels vessants de l'Ebre, 45 k. al SO. de Lleida i a uns 12 de la ribera del riu.

Pron. *majàls* a La Granadella, a Alcanó, a Ribarroja i a Maials mateix, Casac. 1920, id. a Juncosa 1934, (LL i 65), 1936 a Llardecans i al mateix Maials en les enq. d'aqueixos pobles (VII, 71, 76). Gentilici *majalúsos* que a Maials li donaren a Casac. com despectiu, però no a mi, i igual a Alcanó i La Granadella, però pron. *majalúzos* a Ribarroja (Casac.) (cf. *llardecussos* el de *Llardecans*).

MENC. ANT. Només rares i tardanes (per la mateixa raó que indico a *Llardecans*); 1359: *Mayals* (CoDoACA. XII, 17).

ETIM. Veig dues possibilitats, amb inclinació a la primera. Sospito (com admeto en *E.T.C.* I, 251.7) que és un abreujat de VILLAS MEDIALES (o PAGOS MEDIALES), amb la -(D)j- conservada com -j- per la fonètica local, igual que a l'Ebre, que ja tirava a mossàrab, i com en tants punts del cat. occid. Nord, i de l'Alta Catalunya. El vocalisme primitiu *e-à* (*Meials) sofriria assimilació: tal com en *gresal(a)* (CRETEALE) > *grasala*, *ferrada* > *farrada*, *mealla* > *m(a)alla*.

En efecte Maials es troba al caire de la partió i la carena que parteix aigües entre les dues riberes. Ben cert tindria ja masies a un i altre vessant o entremig: eren, doncs, VILLAS MEDIALES, sobreententent *villas*. Forma contrast amb *Llardecans*, el poble limítrof a l'Est, en la carretera general que va de Tortosa, per Flix, a Lleida que ja es troba 10 k. més cap a Lleida. D'on el seu nom (AD FINES) ILERGETANOS: els ilergetes ja s'acabaven allí, vora el límit amb els ilerjavons.

L'altra etim. no la descarto. Maials és la terra de l'oli, i dels olivars esponerosos. *Mallal* és una mesura que s'ha aplicat a diversos grans i líquids, entre ells l'oli, Doncs com una metonímia: *Terra de mallals*= terra d'oli. Aquest mot és un derivat, *mealla*, de *meaylla* malla, moneda divisionària; com ens ho mostra un doc d'Organyà, S. XII: «remembranza dels sens --- a Mas d'en Calvet, 12 diners de magenc, et 2 almuts de civada, un almut d'ordi et 3 *meayllals* de sis censals» (CCandi, *Mi.Hi.Ca.*, II, 88).

Això seria força convincent si el mallal hagués

passat a designar una mesura agrària: la necessària per produir un mallal d'oli; tal com *fameca* ha esdevingut mesura de terra; o *mujada*, derivat de *muig*. En un doc. rossellonès de 1385, estem temptats de creure que ja tinguem tal significat agrimensori: «mesures de terra de liurar vi: mig quartó, una meytat, un dineral, e un *mesallal* (*DECat.*, v, 397a6); però crec que no hi hem d'entendre mesures de terra sinó mesures de vi, puix que parla de les terres que produeixen la més gran collita vinatera: eren, doncs, les mesures usades per al vi en aqueixes terres; cf., en efecte l'altre doc. rossellonès citat allí a continuació.

També s'hi oposa la -j- de *Maials*, que és en comarca molt allunyada de les que canvien *yl* en *y*: si bé és cert que quan hi ha una altra *l*, aquella àrea s'estén més, gràcies a la dissimilació: *Maiol* a Montros (XXXVII, 132.14); *Maiolí* a la Vall de Gallinera (XXXIII, 121.11).

De tota manera, com a metonímia, fóra bastant rebuscada, i havent d'admetre aqueixa fonètica excepcional, és molt preferible atènyer-se a l'altra etimologia, ben satisfactòria des de tots els punts de vista.

Maians, Maianell, Maianeses, V. Meià Maideu, V. Masdeu Maie, V. Màger Maiedo, V. Manyanet

MAIFRÈ(N)

Maifrè, St. Miquel de ~, capella edificada el 1616, agregada a Susqueda (Gironès) (*AlcM.*); segons l'*Enc. Cat.* (art. signat per Pladevall): *Maifrè* és un sector del te. mun. d'Osor a la dr. del Ter enfront de Susqueda.

És ben conegut el cognom *Maifrèn*: sens dubte d'un NP germ. MAGIFRED (Först. 1064): components freqüents MAG(I) (37 noms en Först.) +FRED, amb -n ultracorrecta (segons *Simó/Simon*); en efecte un NP *Majanfredus* consta en un doc. ross. de 1042.

Sabent, però, que *Masifern* és cogn. molt arrelat en les diòcesis de Vic i Girona, pensem si tot plegat pot venir d'un NL *Mas Infern* (INFERNUS 'inferior'): car el *DAG.* registra també un cogn. (més rar) *Serradesamfern* el qual podria ser metàtesi de *Serra-de-mas(i)fern* (*DECat.* VII, 419b42). El més versemblant és que hi hagi convergència i suma dels dos ètimons MANSUS INFERNUS i el NP germànic.

Maiguala, Maiguals, V. Mallols

MAIGMÓ, MASMUT i MAIGMUDELLA

Noms de muntanyes valencianes. Entre les valencianes, les més importants i famo-